ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ERNEST DAUDET

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΜΙΑΣ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ

Μέσα στὶς δικαστικὲς ὑποθέσεις ποὺ τὰ τελευταῖα χρόνια προκάλεσαν τὴν περιέργεια τοῦ κοινοῦ δὲν ὑπάρχει πειὸ μυστηριώδης ἀπὸ δίκη Μομπρὲν—Λεγκράς, ποὺ τέλειωσε μὲ τὸν ξαφνικὸ θάνατο ἑνὸς προσώπου ποὺ δὲν ἀναμιχθῆ σ' αὐτή.

Μιὰ νέα εἴκοσι δυὸ χρονῶν ὀρφανὴ ἡ Δεσποινὶς Σουσάννα Μομπρὲν, σὰν πέθανε ὁ κηδεμόνας της ποὺ τὴν εἶχε υἱοθετήσει, παρουσίασε μιὰ διαθήκη ποὺ τὴν ἄφινε κληρονόμο του. Αὐτὸ ὅμως ζημίωνε φυσικὰ τὴν ἀδερφή του τὴν κυρία Λεγκράς!

Ἡ κυρία Λεγκρὰς διεκδικοῦσε τὴν κληρονομία ὑποστηρίζοντας πὼς εἶνε ψεύτικη ἡ διαθήκη ποὺ παρουσίασε ἡ Δεσποινὶς Σουσάννα, ἡ υἱοθετημένη τοῦ μακαρίτου ἀδερφοῦ της, ἐνῶ ἡ διαθήκη ποὺ κρατοῦσε αὐτὴ ἂν καὶ προγενεστέρας ἐποχῆς ἀπεδείκνυε τὶς καλὲς διαθέσεις τοῦ μακαρίτου γιὰ δαύτην. Ἔλεγε, δηλαδὴ ὅτι ἡ Δεσποινὶς Μομπρέν, γιὰ νὰ κληρονομήση μιὰ ὥρα ἀρχήτερα τὸν κηδεμόνα της καὶ νὰ ζήση λαμπρὰ μὲ τὴν περιουσίαν του, ἔκανε μιὰ διαθήκη ψεύτικη μὲ νεωτέρα χρονολογία καὶ ἄφισε ὁλόκληρη νύχτα ἕνα παράθυρο ἀνοιχτὸ στὴν κάμαρα τοῦ ἐτοιμοθάνατου γιὰ νὰ πεθάνη γλυκορώτερα.

Ἀπ' τὴ διπλὴ αὐτὴ κατηγορία τὸ δικαστήριο ἔλαβε ὑπ' ὄψει μονάχα τὸ ζήτημα τῆς πλαστογραφίας, γιατὶ δὲν μποροῦσε ν' ἀποδείξη τὸ ἄνοιγμα τοῦ παραθύρου. Μὰ γιὰ τὸν ἀνακριτὴ ἀρκοῦσε ἡ μιὰ κατηγορία καὶ καταφέρετο ἐναντίον τῆς Σουσάννας, ἡ ὁποία φυλακισμένη καὶ χωρὶς δικηγόρο, ὑπεράσπιζε τὸν ἑαυτό της ἐνεργητικά. Δυστυχῶς δμως ὁ ἀνακριτὴς ἐσύναξε ἀρκετὰ στοιχεῖα εἰς βάρος της.

Στὸ τέλος ὅμως ἡ Σουσάννα μπόρεσε νὰ ἐπικοινωνήση μ' ἕνα δικηγόρο ποὺ εἶχε διαλέξει χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζη παρὰ μόνον ἐκ φήμης. Ὀνομαζότανε Σίξτος Ρεμί, Ἂν καὶ ἦταν νέος ἀκόμα ἐν τούτοις ὅλοι βεβαιώνανε πὼς μὲ τὴ μελέτη καὶ τὴν εὐγλωττία του θάχε μέλλον λαμπρό. Ἅμα τὸν κάλεσε ἡ Δνὶς Σουσάννα ἔιρεξε μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον, γιατὶ ἡ ἐφημερίδες εἶχαν γράψει πολλὰ γιὰ τὴν ὑπόθεση αὐτή.

Ὅταν στὸ κρατητήριο μέσα, στοὺς γυμνοὺς τοίχους ἑνὸς κελλιοῦ παρουσιάστηκε μπροστά του ἡ Σουσάννα καταβεβλημένη ἀπ' τὴν συμφορὰ της μὰ ὥμορφη ἀκόμη μὲ πρόσωπο μάρτυρος, μὲ τὸ μαγευτικὸ βλέμμα της, τὸ χαϊδευτικὸ καὶ μυστηριώδες, μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά της ποὺ περικυκλώνανε μὲ φωτεινὸ χρυσὸ κύκλο, τὸ λεπτὸ καὶ ἄσπρο σὰν τὸ γάλα πρόσωπό της, ὅταν τὴν ἄκουσε νὰ διαμαρτύρεται γιὰ τὴν ἀθωότητά της, πείστηκε πὼς ἄδικα τὴν κατηγοραῖνε καὶ ἀνέλαβε, μὲ τὴν καρδιά του, τὴν ὑπεράσπιση τῆς τιμῆς της σὰν νὰ ἐπρόκειτο γιὰ τὴν δική του !.

Μελέτησε τὴν δικογραφία τῆς κυρας Λεγκρὰς γιὰ ναῦρη ἐπιχειρήματα γιὰ τὴν πελάτιδά του Σουσάνναν. Ἔψαξε τὸ παρελθὸν τῆς γυναίκας αὐτῆς καὶ κατώρθωσε ν' ἀποδείξη πὼς καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια ἀπέσπασε τὴν διαθήκη ποὺ κατεῖχε ἀπ' τὸν ἀδερφό της σὲ μιὰ στιγμὴ ἀδυναμίας. Ἀνεκάλυψε ἀκόμη πὼς ὁ ἀποθανὼν ἔκανε καὶ δεύτερη διαθήκη πρὸς ὄφελος τῆς Σουσάννας.

Κατόπιν ὅλων αὐτῶν τῶν ἀποκαλύψεων ἡ κυρα Λεγκρὰς συνελήφθη καὶ πυρεπέμφθη στὸ κακουργοδικεῖο, τὸ ὁποῖο τὴν κατεδίκασε σὲ πρόσκαιρα καταναγκαστικὰ ἔργα. Ἡ Σουσάννα χάρις στὸν δικηγόρον Σίξτον ἀθωώθηκε.

— Πῶς νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνη μου ; τὸν ρώτησε τότε ἐκείνη μὲ συγκίνησι δίδοντάς του τὸ χέρι της, τὸ ὁποῖον ἐκεῖνος κράτησε μέσα στὸ δικό του.

— Ἀφοῦ μοῦ δώκατε τὸ χέρι σας, τῆς ἀποκρίθηκε, ἀφίσατέ τό μου, γιατὶ σᾶς ἀγαπῶ !

Ἐκείνη ἐσκίρτησε, ἔκπληκτη καὶ κατακίτρινη καὶ τὸν κύτταξε μὲ δισταγμό. Ὅταν εἶδε ὅμως τὰ παρακλητικὰ μάτια τοῦ Σίξτου κατάλαβε καὶ ἀναστέναξε.

— Κρατήσατέ το, εἰπε...

Καὶ ἔτσι παντρευθήκανε.

Β'

Τρία χρόνια ἦσαν παντρεμένοι καὶ εὐτυχεῖς χωρὶς καμμία σκιὰ νὰ ταράξη τὴν εὐτυχία τους. Ἀποχτήσανε κι' ἕνα ἀγοράκι. Ἡ ὑπόληψη τοῦ πατέρα μεγάλωνε. Τιμή, περιουσία, δόξα, ὅλα πήγαιναν κατ' εὐχήν. Ὁ Σίξτος συλλογιζότατε πολλὲς φορὲς μήπως τέτοιες εὐτυχίες φέρουν ἀργότερα καταστροφὲς στὸ σπίτι τους ! Ὁ φόβος αὐτὸς εὐτυχῶς δὲν τὸν ἔπιανε παρὰ σπάνια· μὰ σὰν τὸν ἔπιανε τοῦ ἄφινε μερικὲς πικρὲς σκέψεις ! Ζητήματα καὶ ἀμφιβολίες ὑψώνονταν μπροστά του ποὺ ὁ ἔρωτας του πρὸς τὴ γυναῖκά του δὲν κατώρθωνε νὰ τὰ καταρρίψη.

Σὲ τέτοιες μαῦρες στιγμὲς ἡ πυρετώδεις ἀναμνήσεις του τὸν σπρώχνανε στὰ περασμένα, μέσα στὶς περιστάσεις τὶς κάπως σκοτεινὲς ποὺχε γνωρίσει τὴν γυναῖκα του. Στὴ φαντασία του ζωντάνευε τὸ δραματικὸ γεγονός, ὅτι ἡ νέα γυναίκα του λίγο ἔλειψε νὰ καταδικαστῆ καὶ συχνὰ ἀντηχοῦσαν στ' αὐτιά του ἡ διαμαρτυρίες τῆς φυλακισμένης κυρας Λεγκράς. Μήπως λοιπὸν ἡ γυναίκα του ὑπῆρξε πραγματικὰ ἔνοχος ; Νύχτα καὶ μέρα ζητοῦσε μιὰ βεβαιότητα καὶ ἐπιθυμοῦσε νὰ μάθη ποιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ γυναῖκες εἰχε πεῖ ψέμματα. Σκεφτόταν τὴν δυστυχῆ καταδικασμένη ποὺ ὑπόφερε στὴ φυλακὴ τόσα χρόνια, τὸ ἀπελπισμένο πρόσωπό της παρουσιάζετο στὰ μάτια του, καὶ τὸν ἐβασάνιζε.

Αὐτὴ ἡ ἀμφιβολία διαρκοῦσε μῆνες, ὅταν ἕνα πρωῒ ὁ Σίξτος Ρεμὶ ἔλαβε ἕνα γράμμα ἀπὸ τὸν διευθυντὴν τῆς φυλακῆς τοῦ Κλερμὸντ ποὺταν φυλακισμένη ἡ κυρα Λεγκράς. Ἡ Λεγκρὰς ἦταν ἄρρωστη καὶ νοιώθοντας τὸν θάνατό της, ἐπιθυμοῦσε νὰ ἐκμυστηρευτῆ στὸν ἄνδρα τῆς Σουσάννας ἕνα μυστικό. Παρεκάλεσε τὸν διευθυντὴν τῆς φυλακῆς νὰ εἰδοποιήση τὸν δικηγόρον Σίξτον ποὺ τὴν εἰχε καταδικάσει, νὰ πάη νὰ τὴν δῆ καὶ ὁ Σίξτος δὲν ἐδίστασε. Ἔλπιζε νὰ βρῆ μέσα στὶς ἐκμυστηρεύσεις της, ἀποδείξεις ποὺ θὰ τὸν ἔπειθαν γιὰ τὴν ἐνοχή της καὶ τὴν ἀθωότητα τῆς γυναίκας του.

Ἔφυγε λοιπὸν σὰν ἔλαβε τὸ γράμμα χωρὶς νὰ πῆ τίποτα στὴ γυναῖκα του γι' αὐτὸ τὸ ξαφνικὸ ταξεῖδι του. Ὕστερα ἀπὸ δυὸ ὧρες ἦταν δίπλα στὸ προσκέφαλο τῆς κυρας ποῦ ἀγωνιοῦσε !

— Σᾶς εὐχαριστῶ, Κύριε, ποῦρθατε, εἰπε αὐτὴ ἀναστενάζοντας. Πρὶν ἀφίσω αὐτὸν τὸν κόσμο, εἰμαι ἀναγκασμένη νὰ σᾶς κάνω μιὰ δήλωσι ποὺ ἀπαιτεῖ ἡ τιμὴ τοῦ ὀνόματός μου, ἀδιάφορον ἂν θὰ διαταράξη στὸ μέλλον τὴν ζωή σας. Στὴ στιγμὴ ποὺ θὰ παρουσιαστῆ κανεὶς μπροστὰ στὸν ἀνώτατο κριτή, δὲν λέγει ποτὲ ψέμματα καὶ ὅ,τι σᾶς πῶ εἶνε ἡ καθαρὰ ἀλήθεια !

— Τὶ τρέχει λοιπόν ; φώναξε ὁ Σίξτος μὲ ἀγωνία.

— Μὲ καταδικάσατε, Κύριε, γιὰ ἔγκλημα πλαστογραφίας. Πρέπει λοιπὸν νὰ μάθετε πὼς δὲν ἔκανα αὐτὸ τὸ ἔγκλημα, καὶ ἄδικα τρία χρόνια τώρα εἰμαι φυλακισμένη ! Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ ποὺ θὰ μὲ κρίνη σὲ λιγάκι, βεβαιῶ πὼς δὲν ἐγκλημάτησα.

— Τότε κατηγορεῖτε τὴν γυναῖκα μου ; εἰπεν ὁ Σίξτος μὲ ἀπορία, γιατὶ πρέπει νὰ ὑπάρχη ἕνας ἔνοχος καὶ ἂν δὲν εισθε σεῖς..

— Δὲν κατηγορῶ κανένα. Λέγω μονάχα πὼς εἰμαι ἀθῶα.

Ἀκόμα μιὰ φορὰ ὁ Σίξτος θέλησε νὰ διαμαρτυρηθῆ μὲ τὴν πεποίθηση ὅτι ἡ κυρα Λεγκρὰς ψυχομαχῶντας ἤθελε νὰ ἐκδικηθῆ τὴν Σουσάννα. Μὰ ἐκείνη δὲν τὸν ἄκουγε πειά.

Εἶχε πέσει στὸ παραλήρημα, ποὺ προηγεῖται τοῦ θανάτου καὶ ἀπ' τὸ ὠχρὸ στόμα της μονάχα μιὰ λέξις μόνον ἀκουγότανε :

— Ναί, ἀθῶα !...

Γ'

Αὐτὸ τὸ συγκινητικὸ ἐπεισόδιο, αὐτὴ ἡ ἐκμυστήρευσι, ἔμελλε νὰ καταστρέψη τὴν εὐτυχία τῆς ζωῆς τοῦ Σίξτον. Ἡ ἐξομολόγησις τῆς πεθαμένης τὸν κατάστρεφε ! Τί νὰ ἔκανε πλέον ; Δὲν τολμοῦμε νὰ ρωτήση τὴν Σουσάννα γιὰ νὰ τῆς ἀποσπάση μιὰ διαμαρτυρία ἢ μιὰ ὁμολογία της. Μήπως ὅμως θὰ ὁμολογοῦσε καὶ τίποτα ἀφοῦ ἀρνήθηκε τόσα χρόνια ; Δὲν ἦταν λοιπὸν καλλίτερα νὰ πνίξη αὐτὴ τὴν ὑπόθεση καὶ νὰ μὴ κάνη ποτὲ λόγο οὔτε στὴ Σουσάννα οὔτε, σὲ κανένα ἄλλον ;

Ὁ Ρεμὶ γύρισε τὸ ἴδιο βράδυ ἀπ' τὸ Παρίσι, κι' ἀπελπισμένος ἀπ' τὴν ἀμφιβολία, μία ἀποτρόπαια καὶ σκληρὴ ἀμφιβολία ποὺ τὸν βασάνιζε φρικτά.

Ἅμα μπῆκε στὸ σπίτι του, χωρὶς νὰ ἐξηγήση στὴν γυναῖκά του τὰ αἴτια τῆς ἀγωνιώδους λύπης του, προφασίστηκε μεγάλη κούρασι καὶ τραβήχτηκε στὴν κάμαρά του γιὰ νὰ μείνη μόνος.

Ἐκεῖ μέσα τὴν ἄλλη μέρα πρωῒ ὁ ὑπηρέτης του τὸν βρῆκε πλαγιασμένο στὸ κρεββάτι του μὲ τὴν καρδιά του τρυπημένη ἀπὸ μιὰ σφαῖρα περιστρόφου. Κρατοῦσε ἀκόμη στὸ χέρι του τὸ περίστροφο μὲ τὸ ὁποῖο σκοτώθηκε ἔξω φρενῶν ἀπ' τὴν ἀμφιβολία ποὺ τὸν κατεδίωκε !

Ἔνοχος ἢ ἀθῶα ἡ Σουσάννα δὲν μπόρεσε νὰ μάθη ποτὲ τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους αὐτοκτόνησε ὁ ἄνδρας της.

Ernest Daudet

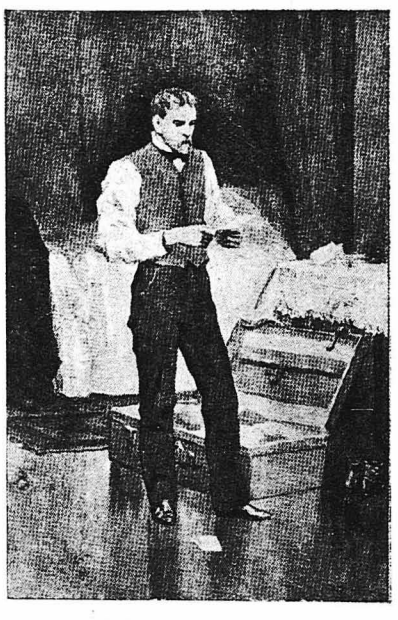

Ὁ Ρεμὶ ἔλαβε ἕνα γράμμα